

Restaurering Brattorpsån

2020

Sportfiskarna

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund

Sportfiskarna

Text: Tobias Helsén och Jonathan Bark Lott

Foto: Tobias Helsén och Jonathan Bark Lott

Tel: 031 – 40 17 40

E-post: tobias.helsen@sportfiskarna.se

Postadress: Sjölyckan 6, 416 55 Göteborg

Hemsida: www.sportfiskarna.se

© Sportfiskarna 2021

Sammanfattning

Sportfiskarna genomförde under 2019 en biotopkartering av Brattorpsån i Lilla Edets kommun. Då upptäcktes flera rensade sträckor som behövde restaureras.

Under 2020 genomfördes restaureringar i Brattorpsån genom finansiering från Naturskyddsföreningens miljöfond (från el märkt ”Bra miljöval”) via Vattenfall. Totalt restaurerades ungefär 200 meter.

Uppföljningen 2021 visar på en ökad täthet av lax och öring jämfört med 2020.

Innehållsförteckning

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	6
METOD	7
RESULTAT	9
DISKUSSION	11

Inledning

Brattorpsån är ett biflöde till Göta älv som mynnar mellan Lilla Edet och Hjärtum. Stora delar av ån är ett Natura 2000-område där Grönå-laxen är en särskilt viktig art. I ån finns även havsöring som vandrar de ca 5 milen upp från havet för att leka i ån.

Ån meandrar fram genom lövskog, djupt nedskuren i det omgivande landskapet. Brantare sträckor med högre vattenhastighet har rensats för timmerflottning som skedde åtminstone under senare delen av 1600-talet. Historiskt har fisket varit så pass viktigt att det under stora delar av 1600-talet pågick tvister mellan bönder och kyrkan om rättigheterna till fisket i ån.

Under 2019 biotopkarterades hela ån. Då upptäcktes många rensade sträckor som behövde åtgärdas (Figur 1). Därför ansöktes under 2020 medel ur Naturskyddsföreningens miljöfond (från el märkt "Bra miljöval") via Vattenfall.

Figur 1. Rensad sträcka i Brattorpsån.

Metod

Restaureringarna har genomförts manuellt med handkraft och spett, vid lågvattenföring under sommaren 2020 (Figur 2). Användning av maskiner var omöjligt eftersom dalgången är brant och består av lera.

Figur 2. Restaurering i Brattorpsån, sommaren 2020.

Inför och efter åtgärd har kvantitativt elfiske genomförts på sträckorna för att se eventuella effekter på fiskfaunan (Figur 3). Då fångas, mäts och räknas fisken på en förutbestämd sträcka. Tre utfisken genomfördes på lokalerna. Man räknar sedan ut tätheten av fisk och jämför det mellan åren.

Figur 3. Mätning av fisk vid elfiske inför åtgärd, sommaren 2020.

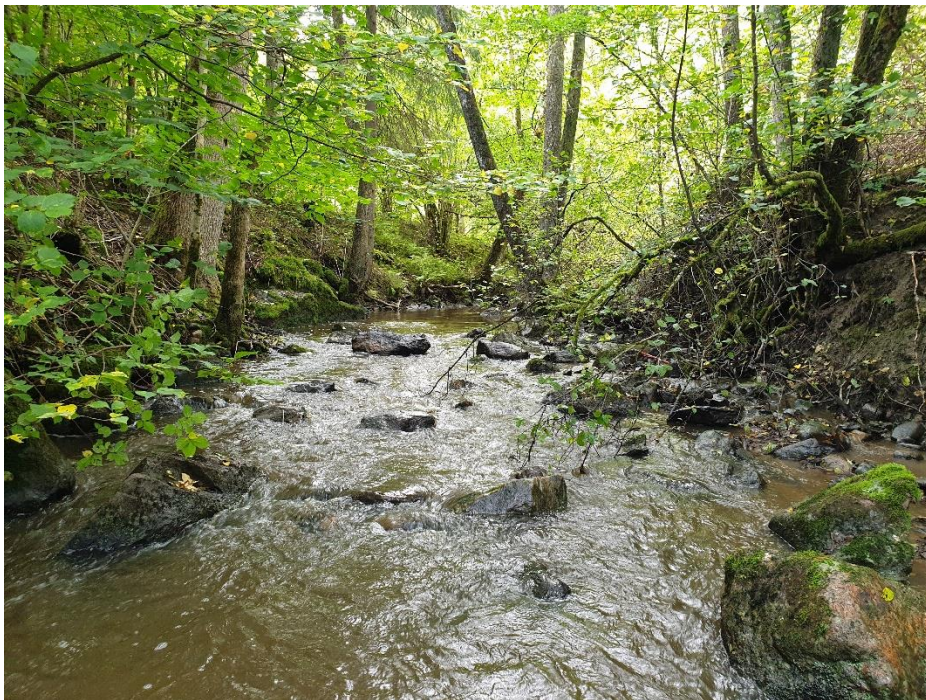
En kulturbedömning genomfördes av Bohusläns museum innan restaureringen påbörjades för att kartlägga eventuella kulturmiljöer på de aktuella sträckorna. I enlighet med denna sparades sträckor som anses ha ett kulturhistoriskt värde. Dessa sträckor består bland annat av kallmurad sten.

Resultat

Totalt restaurerade cirka 200 meter av Brattorpsån under 2020. Sträckorna är nu mer varierade än förut (Figur 4 & Figur 5).

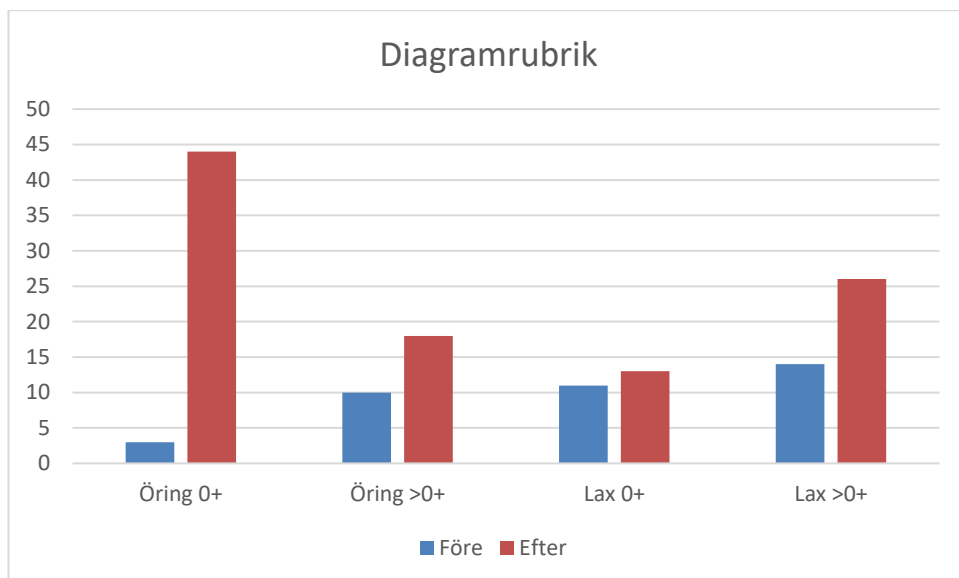

Figur 4. Rensad sträcka före åtgärd.

Figur 5. Sträckan efter åtgärd.

Uppföljande elfiske på en av sträckorna visar på en högre täthet under 2021 jämfört med 2020 (Figur 6). Framför allt är det fler årsyngel av öring.

Figur 6. Elfiskeresultat för en av sträckorna, åren 2020 (före) och 2021 (efter).

Diskussion

De återförda blocken kommer att minska vattenhastigheten och gynna den biologiska mångfalden genom att bottenstrukturen i ån blir mer varierad. Eftersom vattenhastigheten minskar på de åtgärdade sträckorna betyder det att fiskyngel har mindre risk att spolats iväg. Den ökade tätheten av öringyngel (Figur 6) stärker den slutsatsen. Det finns mer hålor och strömlän som insekter och fisk kan söka skydd och föda kring. Restaureringen ger förhoppningsvis även en positiv inverkan på fågellivet, då bland annat strömstare, forsärla och kungsfiskare gynnas av den minskade vattenhastigheten och kan söka föda från uppstickande block och sten.

Restaurering Brattorpsån

2020